

Publicat al Diari ARA (23/11/2022)

## UNA HEROÏNA DEL SEGLE XII

M<sup>a</sup> Àngels Cabré

Lauren Groff

*Matrix*

Traducció de Míriam Cano

L'Altra Editorial, 2022. 252 pàgines

Hi ha autors i autores que transiten sempre els mateixos paisatges - paisatges familiars, batuts per les seves vivències i la seva escriptura-; i d'altres que arrisquen i, a cada llibre, treuen el cap a un paisatge de nou, on cal començar a narrar també de nou sobre el territori encara verge de la imaginació. A cada novel·la seva, la nord-americana Lauren Groff (Cooperstown, 1978) obre les portes a un espai inèdit. Publicat per L'Altra en català i per Lumen en castellà -en una d'aquestes publicacions simultànies que fan més fort el nostre sistema editorial-, *Matrix* en du a un segle XII on l'aspror de la vida resultava tan poc envejable com una sangonera dins el mitjó i ho fa amb excel·lència.

Quan és expulsada de la cort francesa per la mateixa Elionor d'Aquitània, que se la vol treure de sobre, la jove Maria aterra a l'abadia més pobra que ha vist mai. Què li ha fet a Elionor, a qui tant estima, per merèixer aquest càstig? Què farà ella en aquell cul del món, allunyada de tot el que coneix? Certament, el seu destí deixa molt a desitjar. Aquell racó remot d'Anglaterra que la fa oblidar aviat les comoditats de que ha gaudit fins ara "sembla una cort de porcs",

on les monges passen gana i les perspectives de futur son desoladores.

Però Maria és forta i valenta, a més de més alta del normal i també més lletja del normal. La seva ossamenta gegantina desprèn autoritat: aprèn a manar i encerta. Amb les seves decisions arriscades -que inclouen la construcció d'un laberint secret- converteix aquell indret paupèrrim en un paradís per a les monges i per a ella mateixa, un *locus amoenus* que mai hauria somniat. "Soc la pastora de totes les ànimes de l'abadia, diu la Maria finalment. Soc la mare, i ho soc per protegir i guiar totes les nostres germanes i les nostres serventes i serves. Nosaltres soles ja estem completes".

El personatge real de Maria de França sempre ha estat un misteri. Considerada l'autora dels famosos Lais, poemes narratius que glorifiquen l'amor cortès, se sospita que va ser abadessa, tot i que se la disputen diversos monestirs. Aquesta Maria de la ficció suma als seus dots la capacitat visionària, de la mateixa manera que visions va tenir Hildegarda de Bingen, exponent màxima del monacat femení i la primera dona a descriure un orgasme femení. Que l'autora s'hagi inspirat també en Hildegarda per a la construcció de la seva protagonista és més que factible. Per cert que Groff descriu aquí magistralment també l'orgasme, essent aquesta una novel·la que tracta els cossos i tot allò que d'ells es desprèn amb una gran modernitat i sense els tòpics i els fingiments freqüents.

A Groff li agrada escriure el pas del temps. Ho va fer a *En manos de las furias* i també a *Florida* -finalista del National Book Award-. A *Matrix* ho fa amb escreix, perquè és la vida sencera de Maria la que perseguim en el marc d'aquesta abadia medieval inventada, per la qual es va inspirar en la seva estada a una de Connecticut, on va endinsar-se en els misteris de la vida monàstica. Els anys passen, el cos de Maria envelleix i ella es fa més sàvia.

Lauren Groff ha escrit a *Matrix* una novel·la altament feminista, en la qual les dones poden fer tot el que es proposin per protegir les seves existències i ser més felices. Cert que ningú les deslliurarà del dolor, de les inclemències, de les pèrdues... Però elles seran les

propietàries úniques de les seves vides. I ha escrit també una novel·la que és un cant a la sororitat, que sempre ha estat l'únic camí perquè les dones siguin, mal que bé, una mica propietàries de les seves vides.